

Vanguiera Spinosa Roxb (मदनवृक्ष). -8 Increase; सर्वद्वेषुपचयोदकम् Bhāg. 3. 23. 13.

उदात्तम् *a.* [ऊर्ध्वमर्चिः शिखाऽस्य] Shining or blazing upwards, resplendent, radiant, glowing; स्फुरन्नुदात्तः सहसा तृतीयादक्षः कृशानुः किल निष्पात Ku. 3. 71, 7-79; R. 7. 24, 15. 76. *m.* 1 Fire; प्रक्षिप्योदत्तं कक्षे शरते तेषामिमास्तम् Śi. 2. 42, 20. 75. -2 The god of love. -3 N. of Śiva.

उददः [अर्द्ध-अर्च] (In Medic.) Erysipelas (विसर्प).

उदधः Scarlet fever.

उदवग्रहः A Svarita accent depending on an Udatta which stands in the Avagraha q. v.

उदवसानीय *a.* Ved. Last, final.

उदवस्य *a.* Last, final, concluding; उदवस्यःसहस्रिभिः सस्नाववभृथं ततः Bhāg. 4. 7. 56.

उदवसितम् [उद-अव-सो-क्त] A house, dwelling; जानीषे रेभिलस्योदवसितम् Mk. 4; Śi. 11. 18.

उदध्रु *a.* [उद्गतान्यश्रुणि यस्य] Bursting into tears, one whose tears gush forth, weeping; तस्य पश्यन् ससौमित्रैरुदध्रुवसतिद्विमान् R. 12. 14; Amaru. 11.

उदध्रयणम् The act of causing to weep.

उदस् 4 P. [उद-अस्] 1 To cast up, throw up; दयिताय सासवमुदस्तमपतदवसादिनः करात् Śi. 15. 81; to raise, lift up, elevate, erect; स्वयमिति मुग्धवधुमुदास दोभ्याम् Śi. 7. 49; पुच्छमुदस्यति Sk. -2 To throw down; उदस्ताधोरणः Dk. 35. -3 To throw out, expel, drive away, leave, quit; उदस्य धैर्यं दधितेन सादरम् Ki. 8. 50. -4 To destroy, dispel; रिपुतिभिरमुदस्य Ki. 1. 46. -5 To drive, propel; इत्थं विहृत्य वनिताभिरुदस्यमानम् Ki. 8. 55. -6 To turn away. -7 To take pains, make efforts. -*pass.* To be driven off, fall off, deviate from; अतिमूढ उदस्यते नयात् Ki. 2. 49.

उदसनम् 1 Throwing, raising, erecting; पुच्छादुदसने व्यसने पर्यसने च Mbh. 3. 1. 20. -2 Expelling, turning out.

उदस्त *p. p.* 1 Thrown or cast up, raised, erected. -2 Turned out, expelled. -3 Removed, scattered. -4 Shamed, humbled, humiliated. -5 Come out, bulged out; परिभ्रमद्रात्र उदस्तलोचनः Bhāg. 3. 19. 26.

उदस्तात् *ind.* On, above विधूतकल्कोऽथ हरेरुदस्तात्प्रयाति चक्रं नृप वैशुमारम् Bhāg. 2. 2. 24.

उदासः [उद-अस्-घञ्] 1 Throwing upwards, elevation, raising. -2 Expulsion.

उदाजः Encouragement to the army.

उदात्त *a.* [उद-आदा-क्त] 1 High, elevated, lofty, exalted, noble; इतश्चोदात्तदन्तानां कुञ्जराणां तरस्विनाम् Rām. 2. 99. 11. उदात्तकुलजातीय उदात्ताभिजनः सदा Mb. 13. 145. 31. °अन्वयैः K. 92; Ratn. 4; sublime; Ve. 1. -2 Noble, dignified; अत्युदात्तसुजनश्चन्द्रकेतुः U. 6. -3 Gener-

ous, bountiful, donor. -4 Famous, illustrious, great; Śi. 20. 82; ललितोदात्तमहिमा Bv. 1. 79. -5 Dear, beloved. -6 Highly or acutely accented (as a Svāra), see below. -**त्तः** 1 The acute accent, a high or sharp tone; उच्चैरुदात्तः P. I. 2. 29; तात्वादिषु सभागेषु स्थानेषुर्वभागे निष्पन्नोऽनुदात्तः Sk.; see under अनुदात्त also; निहन्यरीनेकपदे य उदात्तः स्वरानिव Śi. 2. 95. -2 Gift, donation. -3 A kind of musical instrument, a large drum. -4 A variety of the hero; see धीरोदात्त. -**त्तम्** (In Rhet.) A figure of speech which describes supermundane prosperity, or an action of one that is great represented collaterally to the subject in hand; लोकातिशयसंपत्तिवर्णनोदात्तमुच्यते। यद्वापि प्रस्तुतस्याङ्गं महतां चरितं भवेत् ॥ S. D. 752; cf. also K. P. 10; उदात्तं वस्तुनः संपन्नमहतां चोपलक्षणम्. -**Comp.** -**राघवः** N. of drama. -**श्रुति** *a.* pronounced with the acute accent.

उदात्तर *a.* More elevated, more acute.

उदास्यूहः A kind of water-crow.

उदान See under 1. उदन्.

उदानी **Ā.** To raise, elevate; विनेष्ये वा प्रियान् प्राणानु-दानेष्येऽथवा यशः Bk. 8. 21.

उदाप्यम् *ind.* Ved. Against the stream; Av. 10. 1. 7. (v. 1.).

उदायुध *a.* With uplifted weapon, upraising weapons; मनुजपशुभिर्निर्मर्यादैर्भवाद्भिरुदायुधैः Ve. 3. 22; उदायुधानापततस्तान्दत्तान्प्रेक्ष्य राघवः R. 12. 44.

उदार *a.* 1 Generous, liberal, munificent. -2 (*a*) Noble, exalted, dignified; स तथेति विनेतुर्दारमतेः R. 8. 91, 5. 12; वाचः 65; उदाराः सर्व एवैते Bg. 7. 18. (*b*) High, lofty, great, best, illustrious, distinguished; °कीर्तिः Ki. 1. 18; °तपसः Bh. 3. 51. -3 Honest, sincere, upright. -4 good, nice, fine; कृतः कटोभीष्म उदारः शोभनः Mbh. 2. 3. 1; उदारः कल्पः Ś. 5. -5 Proper, right. -6 Eloquent. -7 Kind, soft, agreeable; °वाचः कन्यकाः R. 14. 77. -8 Rich, plentiful; उदारा श्रीः स्थिता ह्यस्याम् Rām. 4. 22. 16. उदारमभ्यवहारविधिम् Dk. 49; Mu. 3. 8. -9 Large, extensive, grand, splendid; सक्तेतोपवनमुदारमधु-वास R. 13. 79; उदारनेपथ्यभूताम् 6. 6 richly dressed. -10 Beautiful, charming, lovely; Ku. 7. 14; Śi. 5. 21; see उदारदर्शन below; R. 16. 26, 51. -11 Unperplexed. -12 Exciting, driving forth (Ved.). श्रीणामुदारो घरणो रथीणाम् Rv. 10. 45. 5. -**रम्** *ind.* 1 Loudly; प्रगीयते सिद्ध-गणेश्वे योषितामुदारमन्ते कलभाविकस्वरैः Śi. 4. 33. -2 By means of arguments; इति तादुदारमनुनीय Ki. 12. 40. -**रः** Ved. 1 A rising fog or vapour. -2 A sort of grain with long stalks. -3 A figure in Rhetoric which attributes greatness to inanimate objects. -**Comp.** -**आत्मन्** -**चेतस्**, -**चरित**, -**मनस्**, -**सस्व** *a.* noble-minded magnanimous; उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् H. 1. 68. -**धी** *a.* 1 of sublime genius, highly intelligent; धियः समग्रैः स गुणैरुदारधीः R. 3. 30. -2 noble-minded. (*m.*) N. of Viṣṇu. (*f.*) good abilities. -**दर्शन** *a.* good-looking